

Комунальний заклад
«ПАВЛОГРАДСЬКИЙ ФАХОВИЙ МЕДИЧНИЙ КОЛЕДЖ»
Дніпропетровської обласної ради»

ПОГОДЖЕНО:
Педагогічною радою
КЗ «ПФМК» ДОР»
Протокол № 1 від 30.08.2024 р.

Голова педагогічної ради
 Володимир ДЕМІДЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Наказом директор по КЗ
«ПФМК» ДОР»
від 30.08.2024 р. № 89-ос

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЮ БУЛІНГУ
(ЦЬКУВАННЮ) У
КОМУНАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ
«ПАВЛОГРАДСЬКИЙ ФАХОВИЙ МЕДИЧНИЙ КОЛЕДЖ»
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

м. Павлоград

1.

3

загальні положення

1.1. Дане Положення про запобігання та протидію булінгу (цькуванню) у Комунальному закладі «Павлоградський фаховий медичний коледж» Дніпропетровської обласної ради» (далі – Коледжі) регламентує організацію роботи щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) і порядок реагування на випадки

булінгу (цькування) у Коледжі. Положення розроблено у відповідності до Конституції України, Закону України «Про освіту», Закону України «Про фахову передвищу освіту», Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», Закону України «Про звернення громадян», Закону України «Про інформацію», Наказу МОНУ від 28.12.2019 року № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти».

1.2. До булінгу (цькування) належать прояви будь-яких видів насильства, які відбуваються безпосередньо на території закладу освіти та (або) за межами закладу освіти під час проведення заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи закладу освіти та інших освітніх заходів, які організуються за згодою директора закладу фахової передвищої освіти.

1.3. Основною метою щодо запобігання та протидії булінгу є психологічне, фізичне, економічне забезпечення та підвищення ефективності освітнього процесу у Коледжі, формування негативного ставлення учасників освітнього процесу до булінгу, захист психічного здоров'я і соціального благополуччя всіх його учасників, створення безпечного освітнього середовища.

1.4. Головними завданнями щодо запобігання та протидії булінгу є:

- підвищення рівня обізнаності учасників освітнього процесу про булінг (цькування), його причини та наслідки, порядок реагування на випадки булінгу (цькування) тощо;
- навчання ефективним формам спілкування;
- корекція поведінкових деструкцій;
- навчання стратегіям конструктивного вирішення конфліктних ситуацій;
- формування навичок саморегуляції поведінки;
- розвиток емоційного інтелекту учасників освітнього процесу, зокрема: розуміння та сприйняття цінності прав та свобод людини, вміння відстоювати свої права та поважати права інших.

1.5. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) у Коледжі є постійним системним процесом, спрямованим на: створення в Коледжі умов недопущення булінгу (цькування) і своєчасне його попередження, профілактику та діагностику; виявлення булінгу (цькування) та (або) потенційних ризиків його виникнення; визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів вирішення ситуацій боулінгу (цькування) та/або усунення потенційних ризиків його виникнення.

1.6. Протидії булінгу передбачають роботу за такими напрямками:

- діагностика – соціальне і психологічне вивчення здобувачів перед вищої освіти, викладачів і співробітників, груп і колективів, моніторинг соціальних процесів та психічного розвитку окремих студентів, визначення причин, що ускладнюють особистісний розвиток, навчання та взаємини в колективі;
- корекція (психотерапія) – здійснення психолого-педагогічних заходів з метою усунення відхилень у психічному та особистісному розвитку і поведінці, подолання різних форм девіантної поведінки, психосоматичних станів у жертв боулінгу;

- реабілітація – надання психолого-педагогічної і соціальної допомоги студентам, які перебувають у кризовій життєвій ситуації, з метою адаптації їх до умов навчання в Коледжі та соціального середовища.

2. Визначення термінів

В даному Положенні застосовано терміни в наступних значеннях:

2.1. **Булінг (цькування)** – діяння (дії чи бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

2.2. **Кривдник** – особа, яка вчинила насильство у будь-якій форма.

2.3. **Потерпілий (жертва булінгу)** – учасник освітнього процесу, щодо якого було вчинено булінг (цькування).

2.4. **Спостерігачі** – свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування).

2.5. **Сторони булінгу (цькування)** – безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).

2.6. **Економічний булінг (насильство)** – форма булінгу, що включає умисне позбавлення їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні необхідних послуг, примушування до безоплатної праці, інші правопорушення економічного характеру.

2.7. **Психологічний булінг (насильство)** – форма булінгу, насильство, пов'язане з дією на психіку, що завдає психологічного травмування і включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, бойкот та ігнорування, використання агресивних жестів та інтонацій голосу для примушування жертви до здійснення певних дій, систематичні кепкування з будь-якого приводу, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи.

2.8. **Сексуальний булінг (насильство)** – форма булінгу, дії сексуального характеру, виражені словесно (погрози, залякування, непристойні зауваження) або фізично (доторкання, поплескування), що принижують чи ображають осіб, які перебувають у відносинах освітнього, трудового, службового, матеріального чи іншого підпорядкування.

2.9. **Фізичний булінг (насильство)** – форма булінгу, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

2.10. **Кібербулінг (насильство)** – форма боулінгу, що вчиняється за допомогою електронних засобів комунікації.

2.11. **Протидія булінгу (насильству)** - система заходів, що здійснюється керівництвом Коледжу, а також іншими учасниками освітнього процесу, та спрямовані на припинення насильства, надання допомоги та захисту постраждалій особі, а також на належне розслідування випадків насильства.

3. Ознаки булінгу

3.1. До булінгу (цькування) належать прояви будь-яких видів насильства, які відбуваються безпосередньо на території Коледжу та (або) за межами Коледжу під час проведення заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи Коледжу та інших освітніх заходів, які організуються за згодою директора Коледжу.

3.2. Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

3.3. Проявами, які можуть бути підставами для підозри в наявності випадку булінгу (цькування) учасника освітнього процесу у Коледжі є:

- різка зміна звичної для дитини поведінки;
- зниження когнітивних функцій, здатності до навчання, уповільнене мислення;
- вудлюдоватість, уникнення спілкування, занижена самооцінка, наявність почуття провини;
- поява швидкої втомлюваності, демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу;
- відмова від навчання з посиланням на погане самопочуття;
- депресивні стани, суїцидабні прояви;
- замкнутість, тривожність, страх, або, навпаки, демонстрація повної відсутності страху, ризикована, неврівноважена поведінка;
- агресивність, напади люті, схильність до аутоагресії (самоушкодження), насильства;
- явні фізичні ушкодження та намагання приховати травми та обставини їх отримання, ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, кволість тощо);
- наявність фото-, відео- та аудіо- матеріалів фізичних або психічних знущань, сексуального (інтимного) змісту;
- наявні пошкодження або зникнення майна, особистих речей;
- ізоляція, виключення з групи, небажання інших учасників освітнього процесу спілкуватись.

4. Запобігання та протидія булінгу (цькуванню)

4.1. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в Коледжі є постійним і системним процесом, спрямованим на:

4.2. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в Коледжі є постійним і системним процесом, спрямованим на:

- попередження та усунення потенційних ризиків виникнення булінгу (цькування);

- виявлення булінгу (цькування) та (або) потенційних ризиків його виникнення;

- визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів вирішення ситуацій булінгу (цькування) та здійснення реабілітаційних заходів.

4.3. Запобігання булінгу передбачає роботу за такими напрямками:

- ознайомлення викладацького складу та персоналу Коледжа з особливостями прояву та ознаками булінгу у різних його формах;

- ознайомлення педагогічних працівників із особливостями поширення масових негативних явищ у студентському середовищі та загальноприйнятими у світі поняттями «булінг» (цькування) з огляду на розуміння проблеми насильства (висвітлення питань на педагогічній раді);

- просвітницька робота відділу навчально-виховної роботи та психологічної служби Коледжу серед студентської молоді щодо попередження насильства з використанням основних форм роботи, а саме: психологічних консультацій, тренінгів, рольових ігор, міні-лекцій, круглих столів, бесід, диспутів, кінолекторіїв, організацій акцій, виступів провідних спеціалістів у сфері профілактичної роботи щодо подолання різноманітних форм агресивної поведінки серед юнаків;

- профілактична робота відділу навчально-виховної роботи та психологічної служби Коледжу серед студентської молоді як своєчасне попередження відхилень у психічному та особистому розвитку, міжособистісних стосунках, запобігання конфліктним ситуаціям в освітньому процесі, попередження наркоманії, алкоголізму, суїцидів, расової і соціальної нетерпимості, аморального способу життя та ін.;

- формування правосвідомості і правової поведінки студентів, терпимості, недискримінації за будь-якими ознаками, ненасильницької поведінки в міжособистісних стосунках, гендерної рівності, відповідальності за своє життя, розвиток активності, самостійності, творчості здобувачів освіти, створення умов для самореалізації особистості, розвитку соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу;

- формування у викладачів та батьків навичок ідентифікації насильства як у своїй поведінці, так і в поведінці дітей, з метою формування умінь відокремлювати існуючу проблему;

- створення в Коледжі умов недопущення булінгу та відповідного середовища в освітній установі для профілактики та боротьби з негативними соціально-педагогічними наслідками цього явища.

4.4. Протидії булінгу передбачають роботу за такими напрямками:

- **діагностичний** – соціальне і психологічне вивчення здобувачів освіти, викладачів і співробітників, груп і колективів, моніторинг соціальних процесів та психічного розвитку окремих студентів, визначення причин, що ускладнюють особистісний розвиток, навчання та взаємини в колективі;

- **корекційний (психотерапія)** – здійснення психолого-педагогічних заходів з метою усунення відхилень у психічному та особистісному розвитку і поведінці, подолання різних форм девіантної поведінки (у разі недостатності профілактичної роботи та за умови необхідності, своєчасності та ефективності застосування методів психокорекції та загальної психотерапії), психосоматичних станів у жертв булінгу;

- **реабілітаційний** – надання психолого-педагогічної і соціальної допомоги студентам, які перебувають у кризовій життєвій ситуації, з метою адаптації їх до умов навчання в Коледжі та соціальному середовищі;
- **профілактичний** – своєчасне попередження відхилень у психічному та особистому розвитку, міжособистісних стосунках, запобігання виникненню конфліктних ситуацій в освітньому середовищі;
- **просвітницький** – підвищення психологічної культури учасників освітнього процесу засобами навчальних дисциплін, які присвячені ментальному і фізичному здоров'ю, здоровому способу життя та фізичній культурі, вивченню правових норм та правозастосуванню.

4.5. Повнолітні учасники освітнього процесу зобов'язані вжити заходів невідкладного реагування у разі звернення дитини та/або якщо вони стали свідками булінгу (цькування) (оцінити рівень небезпеки життя та здоров'ю сторін булінгу (цькування), негайно втрутитись із метою припинення небезпечного впливу, надати (за потреби) невідкладну медичну та психологічну допомогу, звернутись до органів охорони здоров'я для надання медичної допомоги тощо).

5. Порядок повідомлення про випадки булінгу (цькування)

5.1. Потерпіла особа (жертва булінгу), щодо якої було вчинено діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, має право подати заяву з дотриманням конфіденційності (Додаток 1) або звернутися до Скриньки довіри.

5.2. Електронний варіант скарги може бути надісланий на електронну «Скриньку довіри Комунального закладу «Павлоградський фаховий медичний коледж» Дніпропетровської обласної ради». Для подання письмових скарг створено «Скриньку довіри», яка знаходиться у холі навчального корпусу та гуртожитку коледжу.

5.3. Повідомити про випадки булінгу (цькування) в Коледжі може будь-яка особа, учасником або стороною якого вона стала або яка підозрює про його вчинення стосовно неповнолітньої особи та/або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, або про який отримала достовірну інформацію.

5.4. Заява (на ім'я директора Коледжу) подається у письмовій формі (в електронному або паперовому вигляді) і повинна містити опис порушення права особи, зазначення моменту (часу), коли відбулося порушення, факти і можливі докази, що підтверджують заяву.

5.5. Після отримання заяви відповідальна особа (уповноважена особа з питань запобігання та протидії булінку (цькування)) реєструє її у «Журналі реєстрації заяв про випадки булінгу (цькування) Комунального закладу «Павлоградський фаховий медичний коледж» Дніпропетровської обласної ради» (Додаток 2). Строк розгляду заяви визначається згідно Закону України «Про звернення громадян».

5.6. Уповноважена особа з питань запобігання та протидії булінгу (цькування) призначається Наказом директора Коледжу.

5.7. У разі подання заяви про випадок булінгу (цькування) неповнолітньою особою, директор закладу фахової передвищої освіти інформує батьків або законних представників дитини.

5.8. У разі отримання заяви про випадок булінгу (цькування) не пізніше однієї доби повідомляє територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України про звернення, одного з батьків або законних представників неповнолітньої особи; для невідкладного надання психологічної допомоги (за потреби) інформує територіальний орган (підрозділ) служби у справах дітей та/або центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; для організації надання медичної допомоги постраждалій особі (за потреби) викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги.

6. Порядок реагування на випадки булінгу (цькування)

6.1. За розпорядженням директора закладу фахової передвищої освіти для розгляду випадку булінгу (цькування) та з метою з'ясування усіх обставин події у Коледжі створюється Тимчасова комісія з розгляду випадків булінгу (цькування) (надалі – Комісія).

6.2. Склад Комісії формується з урахуванням основних її завдань, складається з голови, заступника голови, секретаря та не менш ніж п'яти її членів.

6.3. До складу Тимчасової комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) можуть входити: директор Коледжу, заступник директора з виховної роботи, юрисконсульт, медичний працівник, завідувач відділенням, представники органів студентського самоврядування, практичний психолог, соціальний педагог, представник студентської профспілки, батьки або законні представники здобувача освіти. До роботи Комісії можуть бути залучені внутрішні чи зовнішні спеціалісти з питань, що розглядаються, а також куратори і старости академічних груп.

6.4. Метою діяльності Комісії є:

- припинення діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві в Коледжі;
- створення безпечного освітнього середовища;
- визначення причин булінгу (цькування) та необхідних заходів для усунення таких причин;
- відновлення та нормалізація стосунків, створення сприятливих умов для подальшого здобуття освіти у групі, де стався випадок булінгу (цькування);
- оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в соціальних та психолого-педагогічних послугах та забезпечення таких потреб.

6.5. Діяльність Комісії ґрунтується на принципах законності, верховенства права, поваги та дотримання прав і свобод людини, неупередженого ставлення до всіх випадків насильства, відкритості та прозорості, конфіденційності та захисту персональних даних, невідкладного реагування, комплексного підходу до розгляду діяння учасників освітнього процесу, нетерпимості до булінгу (цькування) та визнання його суспільної небезпеки.

6.6. В своїй діяльності Комісія керується чинним законодавством України.

6.7. До завдань Комісії належать:

- збір інформації щодо обставин випадку булінгу (цькування) для об'єктивного розгляду справи;
- розгляд та аналіз зібраних матеріалів щодо обставин випадку булінгу (цькування) та прийняття рішення про наявність або відсутність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену в заяві.

6.8. У разі прийняття рішення Комісією про наявність обставин, що обгрутовують інформацію, зазначену в заяві, до завдань Комісії також належать:

- оцінка потреб сторін конфліктної ситуації в отриманні соціальних та психолого-педагогічних послуг та забезпечення таких послуг;
- визначення причини булінгу (цькування) та необхідних заходів для усунення таких причин;
- визначення заходів виховного впливу щодо сторін діяння у групі (структурному підрозділі), де стався випадок;
- моніторинг ефективності соціальних та психолого-педагогічних послуг, заходів з усунення причини булінгу (цькування), заходів виховного впливу та корегування (за потреби) відповідних послуг та заходів;
- надання рекомендацій для учасників освітнього процесу щодо доцільних методів здійснення освітнього процесу та інших заходів зі сторонами конфлікту.

6.9. Формою роботи Комісії є засідання.

6.9.1. Дату, час і місце проведення засідання Комісії визначає її голова.

6.9.2. Засідання Комісії є правомочним у разі участі в ньому не менш як двох третин її складу.

6.9.3. Секретар комісії не пізніше 15-00 години дня, що передує дню засідання Комісії, повідомляє її членів, а також заявник та інших зацікавлених осіб про дату, час і місце його проведення, порядок денний запланованого засідання, а також надає або надсилає членам Комісії та зазначеним особам необхідні матеріали в паперовому або електронному вигляді.

6.9.4. Рішення з питань, що розглядаються на засіданні Комісії, приймаються шляхом відкритого голосування більшістю голосів від затвердженого складу Комісії. У разі розподілу голосів порівну голос голови Комісії є вирішальним.

6.9.5. Під час проведення засідання Комісії секретар комісії веде протокол засідання Комісії (Додаток 3).

6.9.6. Особи, залучені до участі в засіданні Комісії, зобов'язані дотримуватись принципів її діяльності, зокрема, не розголошувати стороннім особам відомості, що стали їм відомі у зв'язку з участю у роботі Комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або в інтересах третіх осіб.

6.9.7. Особи, залучені до участі в засіданні Комісії, під час її роботи мають право: ознайомлюватись з матеріалами, поданими на розгляд Комісії; ставити питання по суті розгляду; подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються.

6.9.8. Голова Комісії організовує її роботу і відповідає за виконання покладених на комісію завдань, головує на засіданнях та визначає перелік питань, що підлягають розгляду та визначає функціональні обов'язки кожного члена комісії.

6.9.9. Голова Комісії доводить до відома учасників освітнього процесу рішення Комісії згідно протоколом засідання та здійснює контроль за їхнім виконанням.

6.9.10. Секретар Комісії забезпечує підготовку проведення засідань комісії та матеріалів, що підлягають розгляду на засіданнях Комісії, ведення протоколу засідання Комісії.

6.9.11. Член Комісії зобов'язаний: особисто брати участь у роботі Комісії; дотримуватись принципу конфіденційності – не розголошувати стороннім особам відомості, що стали йому відомі у зв'язку з участю у роботі Комісії, не використовувати їх у власних інтересах або в інтересах сторонніх осіб; в межах

діючого законодавства України та у відповідності до посадових обов'язків виконувати доручення голови комісії; брати участь у голосуванні.

6.9.12. Строк розгляду Комісією заяви про випадок булінгу (цькування) в Коледжі та виконання нею своїх завдань не має перевищувати семи робочих днів із дня отримання заяви.

6.10. Якщо Комісія визнала факт булінгу, то директор закладу фахової передвищої освіти зобов'язаний повідомити районний відділ ювенальної превенції Національної поліції України та Службу у справах дітей.

6.11. Комісія забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психологічних послуг всім учасникам конфлікту.

7. Заключні положення

8.1. Дане положення набуває чинності з моменту затвердження його наказом директора КЗ «ПФМК» ДОР» та є чинним до моменту заміни його новим положенням.

8.2. Зміни та доповнення до даного положення вносяться відповідно до чинного законодавства у визначеному порядку.

Володимиру ДЕМИДЕНКО

(ПІБ студента, група, курс)

Адреса фактичного проживання:

Контактний телефон

Заява

Я, (ПІБ студента, вказати групу, курс), повідомляю, що студент або студенти (вказати ПІБ студентів, групу, клас) мене ображає/ображають.

Це виражається в тому, що(перерахувати види образ, цькувань), які були застосовані до мене.

Прошу допомогти у вирішенні даної ситуації, що склалася.

Дата

Підпис

Журнал
реєстрації заяв про випадки булінгу (цькування)
Комунального закладу «Павлоградський фаховий медичний коледж»
Дніпропетровської обласної ради»

№ з/п	Дата прийняття заяви	ПІБ заявника	Контактна інформація заявника (адреса, телефон)	Короткий зміст заяви	ПІБ, посада особи, яка прийняла заяву

Додаток 3

ПРОТОКОЛ № _____

засідання Комісії з розгляду випадків булінгу (цькування)

« ____ » _____ 20__ р.

Час _____ год. _____ хв.

Підстава: _____
(від кого і коли надійшла заява або повідомлення про випадок)

Стислий зміст заяви або повідомлення: _____

Члени комісії (____ осіб) згідно з Наказом по Коледжу про склад комісії від « ____ »
_____ 20__ року № _____:

Інші особи (____ осіб): _____

Порядок денний засідання:

1. ...
2. ...

Розгляд питань засідання:

1. ...
2. ...

Слухали:

Ухвалили:

Голова комісії

(підпис)

(ПІБ)